

Lubelski model międzysektorowego partnerstwa na rzecz dostępności – Lubelskie Partnerstwo na Rzecz Dostępności

Lublin 2023

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Projekt „Lubelscy Liderzy Dostępności na START”
realizowany z dotacji programu Aktywni Obywatele
– Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG

WYDAWCA:

Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych
ul. Krakowskie Przedmieście 53, 20-037 Lublin
tel.: +48 81 533 12 17, 791 306 086
www.flop.lublin.pl, biuro@flop.lublin.pl

Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik
Wojewódzki
ul. Stanisława Leszczyńskiego 23 p. 14, 20-068 Lublin
tel.: +48 81 533 10 22
www.lfoon.lublin.pl, lfoon.lublin@gmail.com

Lubelski model

międzysektorowego partnerstwa

na rzecz dostępności

– Lubelskie Partnerstwo

na Rzecz Dostępności

www.liderzydostepnosci.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	4
Wprowadzenie	5
Prace związane z przygotowaniem powołania partnerstwa.....	6
Zasady współpracy w partnerstwie.....	10
Cele i zakres działań partnerstwa.....	11
Struktura organizacyjna partnerstwa.....	12
System zarządzania i podejmowania decyzji w partnerstwie	13
System komunikacji i przepływu informacji w partnerstwie	14
Strategiczne podejście do rozwoju partnerstwa.....	16
Monitorowanie i ewaluacja działań partnerstwa	18

Wykaz skrótów

LPnRD	Lubelskie Partnerstwo na Rzecz Dostępności
UDPP	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
FLOP	Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych
LFOON	Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik Wojewódzki
Rozporządzenie MFFiPR	Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 4 marca 2021 r. w sprawie szczegółowych wymogów, jakie muszą spełniać podmioty dokonujące certyfikacji dostępności, wzoru wniosku o wydanie certyfikatu dostępności oraz wzoru certyfikatu dostępności.

Wprowadzenie

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nie uda się ustanowić tylko przepisami prawnymi – dostępność sama w sobie jest prawem. Potrzebny jest międzysektorowy wysiłek wykraczający poza ramy prawne. Wymaga to świadomej transformacji procesu wdrażania dostępności, który zakłada potrzebę zaangażowania przedstawicieli różnych obszarów życia społecznego i gospodarczego.

Do tej pory rozwiązania systemowe, w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, koncentrowały się głównie na podmiotach publicznych. Jednak pokonywanie barier ograniczających dostępność dotyczy w takim samym stopniu - organizacje pozarządowe i podmioty gospodarcze. Napotykanne problemy są podobne, ale sposób ich rozwiązywania często bywa inny. Wynika to w dużej mierze z dotychczasowych doświadczeń przedstawicieli różnych sektorów, jak i obowiązujących przepisów prawnych.

Obecnie należy podejść szerzej do tematu wdrażania dostępności poprzez próbę spojrzenia na całość zagadnienia. W tym zakresie kluczową rolę może odegrać szeroka współpraca partnerska na rzecz dostępności z udziałem sektorów – publicznego, prywatnego i pozarządowego. W związku z tym tworzenie regionalnych trójsektorowych partnerstw na rzecz dostępności będzie zmieniać naszą rzeczywistość. Współpraca partnerów zainteresowanym wspólnym działaniem sama w sobie jest korzyścią, dlatego wartą ją podejmować.

Idea dostępności jest uniwersalna, stąd potrzebne jest horyzontalne włączenie jej do wszystkich polityk publicznych. Międzysektorowe partnerstwo tworzy zjawisko krzyżowania się i zazębiania różnych polityk publicznych. Partnerzy zamiast działać oddzielnie, mogą stać się częścią skoordynowanej sieci współpracy w celu wypracowania rozwiązań systemowych zwiększających dostępność w różnych obszarach życia. W tym zakresie istotnym czynnikiem ułatwiającym współpracę partnerską na rzecz dostępności może stanowić stosunkowo duże doświadczenie merytoryczne podmiotów publicznych we wdrażaniu dostępności, ponieważ są do tego zobowiązane przepisami prawnymi. Samorządy mają też zdolność decyzyjną. Może to stanowić wspólny mianownik podczas rozmów i konsultacji, czy też wspólnych działań w ramach partnerstwa. Z kolei NGO często działają w sposób niestandardowy i mają dużą zdolność projektową, co może okazać się ich atutem. Natomiast przedsiębiorcy stosują innowacyjne rozwiązania i mają dużą zdolność adaptacyjną.

Lubelski model międzysektorowego partnerstwa na rzecz dostępności bazuje na wypracowanych rozwiązaniach Lubelskiego Partnerstwa na Rzecz Dostępności oraz wynikach raportu z badań A. Biały „Dostępność Plus na Lubelszczyźnie – perspektywa współpracy różnych sektorów” w ramach projektu pt. „Lubelscy Liderzy Dostępności na START”, realizowanego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG.

Prace związane z przygotowaniem powołania partnerstwa

Każde regionalne partnerstwo na rzecz dostępności musi znaleźć właściwy sposób zainicjowania procesu powstania. Najczęściej idea utworzenia partnerstwa będzie pochodzić od przyszłego Lidera instytucjonalnego. W tym zakresie w korzystniejszej sytuacji znajdują się partnerstwa utworzone na bazie realizowanych projektów społecznych, które mają już wstępnie określone cele i zakres działania oraz zapewnione finansowanie w pierwszym najtrudniejszym okresie działalności. W znaczący sposób upraszcza to powołanie partnerstwa, w tym wskazanie Lidera Partnerstwa. Jednak w wielu przypadkach partnerstwa projektowe często kończą swoją działalność po zakończeniu realizacji projektu. Od tego, czy partnerstwo przetrwa i będzie funkcjonować dalej, w dużym stopniu będzie uzależnione od determinacji Lidera Partnerstwa i właściwego doboru partnerów.

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Projekt „Lubelscy Liderzy Dostępności na START”
realizowany z dotacji programu Aktywni Obywatele
– Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG

**Lubelscy
Liderzy
Dostępności
na START**

FLOP
Forum Lubelskich
Organizacji
Pozarządowych

BIURO PROJEKTU:
Związek Stowarzyszeń Forum
Lubelskich Organizacji Pozarządowych
20-076 Lublin, ul. Krakowian Przemieście 53
tel. 81 533 12 79; 791 227 791
liderzydostepnosci@gmail.com, www.flop.lublin.pl

Lubelskie
Forum
Organizacji
Osób
Niepełnosprawnych
Sejmik
Województwa
FOON
Region Województwa

Działalność Lubelskiego Partnerstwa na Rzecz Dostępności (LPnRD) została zainicjowana w dniu 24 czerwca 2021 r., podczas konferencji otwierającej realizację projektu pt. „Lubelscy Liderzy Dostępności na START”. Partnerstwo zostało zawiązane na czas nieokreślony.

Zgodnie z wypracowanym lubelskim modelem, idea utworzenia LPnRD stanowi oddolną inicjatywę dwóch regionalnych związków stowarzyszeń na terenie województwa lubelskiego, tj. Związku Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych oraz Lubelskiego Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik Wojewódzki.

Obecnie organizacje pozarządowe (NGO) chcą wziąć współodpowiedzialność za proces zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W tym zakresie sektor pozarządowy chce być równorzędnym partnerem dla sektora publicznego i prywatnego. Wobec tego NGO powinny nie tylko stosować standardy dostępności w swojej działalności, ale także mobilizować przedstawicieli podmiotów publicznych i gospodarczych do zwiększenia efektywności wdrażania dostępności.

Inspiracją do zawarcia lubelskiego paktu na rzecz dostępności stanowi funkcjonujące Partnerstwo na Rzecz Dostępności, będące zobowiązaniem współpracy na rzecz realizacji rządowego Programu Dostępność Plus 2018–2025. Sygnatariusze tego partnerstwa kierują się ideą dostępności i równego traktowania. Jednak po kilku latach działalności istnieje

potrzeba przeniesienia podobnych rozwiązań współpracy partnerskiej, ze szczebla ogólnopolskiego na niższy poziom. Działania realizowane z pozycji krajowej nie są w stanie w pełni uwzględnić specyficznych warunków związanych z wdrażaniem dostępności na szczeblu wojewódzkim. Takie podejście zapewni lepsze skoncentrowanie się na rzeczywistych potrzebach dotyczących dostępności, które zgłaszane są przez lokalne NGO, samorządy i przedsiębiorców.

Identyfikacja partnerów i ich roli w partnerstwie

Na etapie budowania LPnRD szczególną uwagę poświęcono identyfikacji Sygnatariuszy oraz określeniu ich roli w partnerstwie. Jest to kluczowy krok w kierunku tworzenia skutecznego partnerstwa, ponieważ pozwala na lepsze zrozumienie potrzeb Sygnatariuszy reprezentujących różne sektory. Takie podejście zapewnia lepsze dostosowanie działań partnerstwa do oczekiwań przyszłych Sygnatariuszy. Ponadto sprawia, że LPnRD będzie skupiać partnerów autentycznie zainteresowanych współpracą na rzecz rozwiązywania problemów związanych z wdrażaniem dostępności w regionie. W tym zakresie ważne jest, aby Sygnatariusze byli zainteresowani rzeczywistą współpracą – a nie tylko deklaratywną. Wiedza na temat motywacji przystąpienia do partnerstwa potencjalnych Sygnatariuszy będzie przydatna nie tylko na etapie jego tworzenia, ale także podczas realizacji celów i zadań.

Lubelski model nie zakłada nadawania LPnRD odrębnej osobowości prawnej. Wynika to z otwartej formuły partnerstwa. Zgodnie z założeniami LPnRD jest płaszczyzną regionalnej współpracy międzysektorowej na rzecz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Pozwala to na odmienne spojrzenie, z punktu widzenia różnych sektorów, na te same problemy związane z dostępnością. Współpraca międzysektorowa pozwala na zwiększenie efektywności działań i lepsze wykorzystanie zasobów. Dzięki uzyskaniu „efektu synergii” proces sieciowania może okazać się skutecznym narzędziem zmian, których pojedyncze podmioty nie będą w stanie przeprowadzić samodzielnie. Partnerzy podejmują wspólne działania w przekonaniu, że dzięki łączeniu zasobów osiągną lepsze wyniki. Kto powinien odpowiadać za dostępność w partnerstwie? Odpowiedź może być tylko jedna – wszyscy. Dostępność wymaga, aby wszyscy partnerzy myśleli o niej w szerszy sposób - jako całości.

LPnRD jest otwarte na podmioty z województwa lubelskiego reprezentujące: organizacje pozarządowe, administrację publiczną, uczelnie, przedsiębiorców oraz środowisko osób z niepełnosprawnościami i seniorów, jak też inne podmioty zrzeszające osoby ze szczególnymi potrzebami lub działające na ich rzecz.

Kto to może być Sygnatariuszem Partnerstwa?	Partnerstwo jest otwarte na podmioty z województwa lubelskiego reprezentujące: organizacje pozarządowe, administrację publiczną, uczelnie, przedsiębiorców oraz środowisko osób z niepełnosprawnościami i seniorów, jak też inne podmioty zrzeszające osoby ze szczególnymi potrzebami lub działające na ich rzecz.
Jak przystąpić do Partnerstwa?	Warunkiem przystąpienia do partnerstwa jest zaakceptowanie postanowień Regulaminu Pracy Partnerstwa oraz wypełnienie formularza zgłoszeniowego online i podpisanie Deklaracji Ideowej. Przyjmowanie nowych Sygnatariuszy odbywa się podczas oficjalnych spotkań plenarnych - jako jeden ze stałych punktów porządku obrad.
Jak zrezygnować z Partnerstwa?	Członkostwo w partnerstwie wygasa w przypadku złożenia przez Sygnatariusza pisemnego oświadczenia o rezygnacji.

LPnRD działa w oparciu o wypracowany dokument programowy – Deklarację Ideową, stanowiącą lubelski manifest na rzecz dostępności.

DEKLARACJA IDEOWA

Celem, dla którego zainicjowano powołanie Lubelskiego Partnerstwa na Rzecz Dostępności, jest wypracowanie i wdrożenie w województwie lubelskim programu współpracy międzysektorowej na rzecz stosowania zasad dostępności.

Idea dostępności jest uniwersalna, stąd potrzebne jest horyzontalne włączenie jej do wszystkich polityk publicznych. Wymaga to wypracowania nowych rozwiązań systemowych dotyczących całego sektora pozarządowego, w szczególności skierowanych do organizacji pozarządowych działających na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.

Sygnatariusze Partnerstwa deklarują, że w ramach prowadzonych działań będą kierować się ideą dostępności i równego traktowania. W działaniach partnerstwa upatrujemy szansę na samodzielne i niezależne funkcjonowanie wszystkich osób, w tym z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób o szczególnych potrzebach, na równi z innymi obywatelami.

Apelujemy o współpracę do wszystkich środowisk. Uznajemy, że osiągnięcie ambitnych celów jest możliwe dzięki mobilizacji sił, wspólnemu działaniu, kreowaniu synergii, wzmocnionemu partnerstwu, opartym na dialogu i otwartości dla wszystkich zainteresowanych stron.

Zgodnie z założeniami lubelskiego modelu utworzone partnerstwo ma charakter strategiczny, który jest ukierunkowany na współpracę przy rozwiązywaniu problemów związanych z dostępnością w województwie lubelskim. Partnerstwa strategiczne buduje się latami. W praktyce podpisanie umowy o współpracy partnerskiej nie wzmacnia automatycznie partnerstwa, jednak może być elementem procesu przemiany partnerstwa projektowego w strategiczne. W tym zakresie partnerstwo projektowe, zainicjowane przez FLOP i LFOON - to najlepszy punkt wyjścia do stworzenia partnerstwa strategicznego. W praktyce nie istnieje jednoznaczna procedura nadawania strategicznego charakteru partnerstwu. Partnerstwo strategiczne oparte jest na wspólnocie celów, a nie konkretnych działaniach projektowych. Z założenia takie partnerstwa mają trwalszy charakter niż partnerstwa projektowe.

W przypadku budowania partnerstwa strategicznego istotny jest odpowiedni dobór Sygnatariuszy, aby potencjały wszystkich stron były zgodne i uzupełniały się. LPnRD to głos wspólny, znacznie silniejszy i trudniejszy do zlekceważenia niż głos pojedynczego podmiotu. Dla decydentów liczy się nie tylko siła argumentów, ale też liczebna reprezentacja. Stąd partnerstwa mające wielu członków mają mocniejszy mandat społeczny i siłę argumentów, a tym samym korzystniejszą pozycję w zakresie wpływu na zmiany w zakresie polityki dostępności.

Jednak aby LPnRD miało charakter strategiczny - nie może stanowić sieci reprezentowanej przez przypadkowych partnerów. W praktyce kluczowe znaczenie będzie miało oddelegowanie odpowiednich reprezentantów przez poszczególnych Sygnatariuszy. Ostatecznie to ludzie są najważniejsi w partnerstwie. To od ich zaangażowania i gotowości do podejmowania kolejnych wyzwań, będzie w dużej mierze zależeć – jak efektywnie będzie przebiegać współpraca partnerska?

Stąd reprezentantami Sygnatariuszy w LPnRD są m.in.: osoby decyzyjne w NGO, Koordynatorzy ds. dostępności w administracji publicznej, czy przedstawiciele akredytowanych podmiotów upoważnionych do certyfikowania dostępności zgodnie z rozporządzeniem MFFIPRM.

Od samego początku LPnRD stawia na współpracę z ciałami dialogu obywatelskiego, takimi jak Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubelskiego. Ponadto Sygnatariusze mają swoich przedstawicieli w regionalnych ciałach opiniotwórczo-doradczych, takich jak Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Lubelszczyzny 2021-2027 (w ramach Grupy roboczej ds. zasad horyzontalnych doradzają w zakresie zapewnienia dostępności w projektach unijnych).

Zasady współpracy w partnerstwie

Każde partnerstwo międzysektorowe powinno opierać się na ściśle określonych i respektowanych przez wszystkie strony zasadach. Ustalenie zasad na samym początku współpracy znacznie usprawni funkcjonowanie partnerstwa oraz pozwoli w późniejszym czasie uniknąć ewentualnych sytuacji konfliktowych. Poza tym znacząco wzmocni poczucie identyfikacji i tożsamości z partnerstwem.

Zgodnie z lubelskim modelem wypracowane zasady stanowią płaszczyznę współpracy, na podstawie której budowane są wspólne relacje wewnątrz i na zewnątrz partnerstwa. Partnerstwo powinno opierać się na ściśle określonych i respektowanych przez wszystkie strony podstawowych zasadach współpracy. W tym zakresie podstawowym dokumentem regulującym kwestie współpracy administracji publicznej z NGO w sferze zadań publicznych jest ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (UDPP). Zgodnie z UDPP organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych we współpracy z NGO.

Przy czym współpraca w sferze zadań publicznych odbywa się w oparciu na podstawowe zasady społeczne: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Zasady te zostały dopasowane do potrzeb LPnRD:

Pomocniczości	Samorząd wspiera Lidera instytucjonalnego, unikając pełnienia tej funkcji.
Suwerenności stron	W ramach współpracy partnerzy zachowują niezależność we wzajemnych relacjach.
Partnerstwa	Partnerzy dysponują równym głosem w sprawach partnerstwa.
Efektywności	Oznacza łączenie zasobów będących w dyspozycji poszczególnych partnerów, gdzie podstawą jest efektywne realizowanie celów partnerstwa.
Uczciwej konkurencji	Oznacza podejście Win – Win (wygrany - wygrany) stawiające na pierwszym miejscu wzajemną korzyść i trwałość partnerstwa, a nie indywidualne korzyści.
Jawności	Wszelkie możliwe formy współpracy partnerskiej powinny być powszechnie znane, dostępne i zrozumiałe.

W lubelskim modelu ustalono zasady współpracy w ramach LPnRD, które wykraczają poza podstawowe zasady społeczne określone w UDPP:

Odpowiedzialności	Partnerzy są odpowiedzialni za swoje zadania i obowiązki, a także za przestrzeganie uzgodnionych zasad i standardów współpracy.
Dobrowolności	Partnerzy powinni samodzielnie określić zakres i formy swojego zaangażowania w partnerstwie.
Otwartości	Partnerstwo jest otwarte na przyjmowanie nowych Sygnatariuszy, którzy podzielają cele partnerstwa i akceptują zasady jego działania.
Równości	Każdy Sygnatariusz powinien być traktowany w sposób jednakowy, bez względu na reprezentowany sektor i posiadany potencjał.
Ciągłego doskonalenia	Partnerzy powinni dążyć do stałego podnoszenia wiedzy w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Cele i zakres działań partnerstwa

Ustalenie celów jest jednym z ważniejszych elementów budowania partnerstwa. Cel partnerstwa należy traktować jako całość, której nie da się sprowadzić do sumy pojedynczych składników. Cel partnerstwa jest czymś więcej, niż tylko sumą celów i oczekiwań poszczególnych partnerów.

Etap określania celów i zakresu działań może być częściowo pominięty w przypadku, gdy partnerstwo zostanie zainicjowane w ramach realizowanego projektu. Zazwyczaj partnerstwo projektowe jest tworzone na potrzeby rozwiązania konkretnego problemu społecznego. W tym wypadku cele partnerstwa i planowane działania są już w dużej mierze określone na etapie tworzenia projektu.

W tym zakresie celem, dla którego zainicjowano powołanie Lubelskiego Partnerstwa na Rzecz Dostępności, jest wypracowanie i wdrożenie w województwie lubelskim programu współpracy międzysektorowej na rzecz stosowania zasad dostępności.

Główne zadania realizowane przez Partnerstwo

- wyrażanie opinii i zajmowanie stanowisk dotyczących horyzontalnego włączenia dostępności do wszystkich polityk publicznych,
- prowadzenie działań animacyjno-sieciujących na rzecz dostępności,
- zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami,
- wymiana informacji, doświadczeń i dobrych praktyk na temat wdrażania dostępności,

- wypracowywanie wspólnych stanowisk w sprawach związanych z wdrażaniem zasad dostępności,
- udział w kampaniach społecznych i innych inicjatywach na rzecz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- wspieranie procesu certyfikacji podmiotów w zakresie dostępności: architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej,
- wypracowanie standardów działań NGO w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Struktura organizacyjna partnerstwa

Jednym z pierwszych wspólnych działań ukonstytuowanego partnerstwa jest wyłonienie Lidera instytucjonalnego, który będzie siłą napędową partnerstwa. Naturalnym Liderem partnerstwa na rzecz dostępności wydaje się inicjator powołania partnerstwa, który posiada odpowiedni potencjał instytucjonalny oraz odpowiednią wiedzę i doświadczenie w obszarze dostępności. Ważne, aby Lider partnerstwa cieszył się akceptacją wszystkich Sygnatariuszy.

W przypadku partnerstwa mniej sformalizowanego, działającego tylko w jednym obszarze na rzecz dostępności, głównym organem partnerstwa może być Rada Partnerstwa. Zgodnie z lubelskim modelem Rada Partnerstwa jest najwyższym organem LPnRD podejmującym główne decyzje dotyczące działalności partnerstwa. Decyzje zapadają w formie uchwał. W skład Rady Partnerstwa wchodzi wszyscy Sygnatariusze.

Główne decyzje podejmowane przez Radę Partnerstwa

- powoływanie i odwoływanie Sekretariatu Partnerstwa,
- wykluczanie z partnerstwa,
- rozwiązanie partnerstwa,
- dokonywanie zmian w Regulaminie Pracy Partnerstwa,
- zatwierdzanie dokumentów o znaczeniu strategicznym,
- powoływanie i odwoływanie zespołów zadaniowych,
- podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach nie zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów partnerstwa.

W modelu lubelskim większość obowiązków Rady Partnerstwa przejął Sekretariat Partnerstwa, który odpowiada za koordynację prac LPnRD. Sekretariat jest prowadzony przez Lidera instytucjonalnego. Pracami Sekretariatu kieruje Sekretarz. Nie przewidziano kadencyjności prowadzenia Sekretariatu.

Główne zadania, za które odpowiada Sekretariat Partnerstwa

- koordynowanie działań partnerstwa,
- utrzymywanie kontaktów z Sygnatariuszami,
- reprezentowanie partnerstwa na zewnątrz,
- organizowanie i obsługa spotkań partnerstwa,
- dokumentowanie działalności partnerstwa,
- przechowywanie i udostępnianie dokumentacji partnerstwa,
- przedstawianie rocznych sprawozdań z działalności partnerstwa,
- promocja partnerstwa,
- administrowanie strony internetowej www.liderzydostepnosci.pl,
- monitorowanie działalności partnerstwa.

Ponadto w lubelskim modelu przewidziano funkcjonowanie Regionalnego Panelu Ekspertów ds. dostępności, który jest stałym zespołem eksperckim będącym organem doradczym LPnRD. W jego skład wchodzi eksperci reprezentujący różne środowiska, w tym: eksperci ds. dostępności, eksperci ds. niepełnosprawności i eksperci ds. badań i analiz.

System zarządzania i podejmowania decyzji w partnerstwie

Wybór systemu zarządzania powinien być wspólną decyzją wszystkich partnerów oraz wynikać ze specyfiki realizowanych celów i podejmowanych działań. Partnerstwo jest jak żywy organizm - potrzebuje zarówno stabilności, jak i elastyczności. Niezależnie od formy prawnej funkcjonowania partnerstwa, można zastosować różne systemy zarządzania. Jednak w praktyce sposób zarządzania partnerstwem bardziej zależy od poziomu współpracy partnerów, niż stopnia sformalizowania.

Każde partnerstwo staje przed wyborem między tradycyjnym scentralizowanym systemem zarządzania, a bardziej elastycznym systemem zdecentralizowanym. W praktyce nadmierna formalizacja procesu zarządzania i podejmowania decyzji w partnerstwie nie sprzyja - a wręcz ogranicza możliwości prowadzenia działalności.

W lubelskim modelu zastosowano liniowe zarządzanie. Takie podejście sprowadziło początkowo LPnRD do pełnienia roli forum dyskusyjnego oraz regionalnego ośrodka opiniotwórczego w zakresie dostępności. Model liniowy zakłada też zwiększoną rolę Sekretariatu Partnerstwa. Sprzyja to budowaniu silnej tożsamości i odpowiedzialności Sygnatariuszy oraz daje dużą swobodę i elastyczność.

Tradycyjne zarządzanie może nie w pełni sprawdzić się w przypadku partnerstwa na rzecz dostępności. Dostępność jest procesem zakładającym – ciągłe zmiany i pokonywanie nowych wyzwań. To metoda „prób i błędów” pozwalająca zbliżyć się do osiągnięcia końcowego celu,

jakim jest świat bez barier. Zarządzanie dostępnością wymaga dostosowywania metody zarządzania do zachodzących zmian.

Na wyższym stopniu rozwoju partnerstwo może być zarządzane w formie hybrydowej wykorzystującej tradycyjne metody zarządzania wzbogacone o nowoczesne elementy stosowane w innych dziedzinach. Ze względu na charakter LPnRD zaistniała potrzeba wykorzystania modelu nastawionego na zespołowy styl zarządzania. W tym zakresie w lubelskim modelu wykorzystano elementy zwinnego zarządzania (ang. agile management) do wprowadzania zmian społecznych w obszarze dostępności. Metoda dotyczy zastosowania narzędzi wprowadzania zmian, a nie samej zmiany społecznej.

Zwinne zarządzanie zakłada szybkie reagowanie i zdolność adaptacyjną do zmieniających się okoliczności, jak też wykorzystywanie pojawiających się szans. Zwinne zarządzanie oznacza przyjęcie wspólnego kierunku rozwoju partnerstwa – drogowskazu określającego główny kurs. Metodologia zwinnego zarządzania opiera się na szybkiej informacji zwrotnej i ciągłym doskonaleniu. W tym przypadku kluczową rolę odgrywają regularne spotkania i komunikacja między Sygnatariuszami, dzięki czemu możliwe jest bieżące dostosowywanie celów i planów działania partnerstwa.

Zmiany i niepewność są nieodłącznymi elementami każdego partnerstwa. Obecnie żyjemy w zmiennym środowisku i trudno jest przewidzieć przyszłość (np. nieprzewidziane ograniczenia spowodowane pandemią COVID-19). LPnRD musi mieć jasno określoną Misję, Wizję i strategię wyznaczające kierunek rozwoju, a jednocześnie obserwować przez cały czas zmiany zachodzące w zakresie polityki dostępności.

Partnerstwo to gra zespołowa - oznacza wspólne podejmowanie decyzji i odpowiedzialności za nie. Ważne jest, aby podejmować decyzje na podstawie wiedzy i doświadczeń różnych partnerów. Partnerzy powinni reagować na zmieniające się warunki i potrzeby, a także podejmować decyzje szybko i skutecznie.

W LPnRD podczas głosowania każdemu Sygnatariuszowi przysługuje jeden ważny głos. Przy czym istnieje możliwość podejmowania uchwał w trybie obiegowym za pośrednictwem poczty elektronicznej (e-mail), bez konieczności zwoływania posiedzenia partnerstwa. Przy głosowaniu obiegowym musi być możliwa weryfikacja tożsamości posługującego się identyfikatorem do komunikacji elektronicznej. Uchwały LPnRD podjęte przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, powinny być sporządzone na piśmie i podpisane przez Przewodniczącego obrad.

System komunikacji i przepływu informacji w partnerstwie

Obecnie komunikacja, podobnie jak dostęp do informacji, odgrywają kluczową rolę w zarządzaniu partnerstwem. Jego celem jest wymiana myśli, dzielenie się informacjami i ideami. Sprawny system komunikacji i przepływu informacji w partnerstwie jest ważnym

czynnikiem skutecznej współpracy partnerskiej, budującym wewnętrzną integrację i konsolidację partnerów.

Każde partnerstwo powinno, w zależności od tego czym się zajmuje i jak długo działa, w sposób indywidualny wypracować najbardziej dla niej adekwatny system komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej. Przy czym komunikacja w partnerstwie powinna odpowiadać strukturze organizacyjnej i realizowanym działaniom.

Rola jaką odgrywa komunikacja w partnerstwie

- informowanie – zapewnienie przepływu informacji niezbędnych do podejmowania decyzji i koordynowania zakładanych działań,
- planowanie – zbieranie niezbędnych danych do wprowadzenia niezbędnych zmian,
- motywowanie - zwiększeniem zaangażowania osób w działania organizacji w osiągnięciu założonych celów i rezultatów,
- kontrolowanie - sprawdzeniem efektywności wykonywanych zadań oraz dostarczeniem informacji zwrotnych o uzyskanych wynikach.

Informacje o LPnRD muszą być widoczne w przestrzeni publicznej. Informacje powinny być udostępniane na bieżąco i w sposób zrozumiały dla wszystkich. Istotne też jest budowanie pozytywnego wizerunku wokół partnerstwa.

Partnerstwo posiada swój logotyp.

Na potrzeby Partnerstwa jest prowadzony portal www.liderzydostepnosci.pl

Partnerstwo prowadzi fanpage „Lubelscy Liderzy Dostępności na START” na Facebooku.

Duże znaczenie dla podtrzymywania współpracy partnerskiej ma sposób komunikacji między Sygnatariuszami. Najważniejsze, aby komunikacja między osobami zaangażowanymi w partnerstwo była systematyczna. Wymianę poglądów oraz wypracowywanie wspólnych pomysłów umożliwiają cykliczne spotkania. Spotkania to podstawowa forma komunikowania się członków partnerstwa. Są one świetną okazją do wymiany poglądów, uzgadniania stanowisk i kreowania wspólnej wizji przyszłości. To właśnie spotkania twarzą w twarz budują tożsamość partnerstwa i najlepiej podtrzymują zaangażowanie jego uczestników.

Zgodnie z lubelskim modelem udział w spotkaniach LPnRD odbywa się osobiście w formie stacjonarnej lub na odległość przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Zdalny tryb obradowania musi umożliwiać swobodną dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym oraz identyfikację uczestników obrad. Przyjmowanie Sygnatariuszy do LPnRD odbywa się podczas oficjalnych spotkań plenarnych - jako jeden ze stałych punktów porządku obrad.

Spotkania na odległość (online) odbywają się za pośrednictwem platformy internetowej (np. ZOOM, Microsoft Teams). Docelowo spotkania plenarne partnerstwa będą organizowane w systemie hybrydowym, który stanowi połączenie spotkania stacjonarnego (offline) i spotkania na odległość (online).

Strategiczne podejście do rozwoju partnerstwa

W praktyce żadne partnerstwo nie osiągnie optymalnego stanu rozwoju bez precyzyjnego określenia strategicznego kierunku, do którego zmierza w długookresowej perspektywie czasu (tzw. Gwiazdy Północnej). Partnerstwa składające się różnych funkcjonujących odmiennie sektorów, mogą mieć utrudnioną drogę w uzgadniania wspólnych kierunków rozwoju. W celu przekształcenia partnerstwa projektowego w partnerstwo strategiczne, należy obiektywnie ocenić jego dotychczasową działalność. O ile w projekcie partnerskim nie ma zobowiązania do wypracowania strategii rozwoju strategicznego, o tyle w przypadku długofalowej współpracy, taki dokument strategiczny jest niezbędny.

LPnRD planuje wypracować nową wieloletnią strategię rozwoju, która będzie zawierać – Misję, Wizję oraz realistyczne cele i kierunki działań. Pozwoli to zwiększyć poczucia wspólnej tożsamości partnerstwa (wspólna tożsamość – wspólna wizja zmian).

Partnerstwo strategiczne w przeciwieństwie do rywalizacji – opiera się na dążeniu do osiągnięcia korzyści dla wszystkich stron na zasadzie Win – Win (wygrany - wygrany). Strategia Win-Win bierze pod uwagę potrzeby wszystkich Sygnatariuszy a następnie znajduje rozwiązania, z którym wszyscy odnoszą korzyści. Oznacza to, że każda ze stron dąży do uzyskania swojego celu, ale równocześnie respektuje cele i potrzeby innych partnerów.

Planowane kierunki działania ukierunkowane na rozwój partnerstwa strategicznego	
Rzecznictwo interesów osób ze szczególnymi potrzebami	Partnerstwo pełni rolę obywatelskiego rzecznika interesów osób ze szczególnymi potrzebami. Współpracuje z organizacjami prowadzącymi działania strażnicze w zakresie zapewniania dostępności w przestrzeni publicznej.
Certyfikacja dostępności	Partnerstwo zrzesza akredytowane podmioty w regionie, które zajmują się certyfikacją dostępności NGO i przedsiębiorców, w ramach przeprowadzanych audytów dostępności (zgodnie z rozporządzeniem MFFiPR).
Regionalny think tank obywatelski w obszarze dostępności	Partnerstwo pełni rolę regionalnego obywatelskiego think tanku (ang. zbiornik myśli), zajmującego się badaniami i analizami dotyczącymi polityki dostępności. Skumulowana wiedza i doświadczenie pozwoli partnerstwu pełnić rolę ośrodka opiniotwórczego w zakresie stosowania innowacyjnych rozwiązań w dostępności. Łączenie różnorodnych potencjałów partnerów sprzyja kreatywności. Dzięki temu partnerstwo może pełnić rolę Lidera Dostępności stanowiącego siłę napędową dla innowacji społecznych.
Regionalny Konkurs dla Dziennikarzy Obywatelskich „Orły Dostępności”	Partnerstwo realizuje coroczną edycję regionalnego Konkursu dla Dziennikarzy Obywatelskich „Orły Dostępności”. Adresatami Konkursu są niezawodowi dziennikarze obywatelscy prowadzący działalność w interesie społecznym. Tematyka prac konkursowych powinna dotyczyć obszarów związanych z: <ul style="list-style-type: none"> • promowaniem dobrych praktyk w zakresie zwiększania poziomu dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, • monitorowaniem występowania barier ograniczających dostępność w przestrzeni publicznej, • promowaniem partnerskiego podejścia do procesu wdrażania dostępności,

Projekty partnerskie	<ul style="list-style-type: none">• prowadzeniem działań rzeczniczych dotyczących zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. <p>Partnerstwo realizuje różne formy współpracy przy opracowywaniu projektów w ramach partnerstwa, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">• projekty wspólnie przygotowane i realizowane przez, co najmniej dwóch Sygnatariuszy,• projekty mające na celu wspieranie rozwoju partnerstwa.
Regionalny pakt na rzecz rozwoju dostępności	<p>Partnerstwo dąży do przekształcenia się w regionalny pakt na rzecz dostępności. W przeciwieństwie do partnerstwa – pakt stanowi strukturę większą i tematycznie bardziej rozległą. Pakt na rzecz rozwoju zajmuje się koordynowaniem działań prowadzonych przez partnerstwa lokalne. Partnerstwo poprzez integrację i konsolidację działań, może osiągnąć punkt krytyczny, po przekroczeniu którego zacznie przyciągać inne lokalne partnerstwa działające w obszarze dostępności. Takie podejście pozwala na przejście partnerstwa na wyższy szczebel rozwoju, a tym samym zostanie regionalnym liderem zmian wprowadzającym nowe rozwiązania w obszarze dostępności.</p>

Monitorowanie i ewaluacja działań partnerstwa

Monitorowanie i ewaluacja działań LPnRD stanowi integralny element strategii i planu działania partnerstwa. W tym celu należy systematycznie śledzić i dokumentować podejmowane działania (monitorowanie), a następnie analizować ich postępy i efekty w zakresie realizacji wyznaczonych celów (ewaluacja). Za monitorowanie i ewaluację działań LPnRD odpowiada Sekretariat Partnerstwa.

Narzędzia do bieżącego monitorowania działalności partnerstwa

- diagram Gantta - przedstawiający harmonogram działań, z zaznaczonymi etapami i czasami ich realizacji,
- ankiety,
- kwestionariusze,
- wywiady,
- spotkania,
- analiza dokumentów.

Narzędzia do ewaluacji postępów w zakresie realizacji celów i partnerstwa

- ewaluacja EX-ANTE - przed rozpoczęciem działań partnerstwa,
- ewaluacja ON-GOING - w trakcie prowadzonych działań przez partnerstwo,
- ewaluacja EX-POST - po zakończeniu etapu działań partnerstwa.

Sygnatariusze powinni być otwarci na wprowadzenie zmian i innowacji, które mogą pomóc w osiągnięciu założonego celu. W praktyce może zdarzyć się, że przyjęte na etapie tworzenia LPnRD cele i zasady współpracy, będą wymagać późniejszej weryfikacji. Nie można przewidzieć wszystkich potencjalnych barier utrudniających rozwój partnerstwa. LPnRD stosuje formę aktywnego uczenia się na własnych błędach, w której Sygnatariusze uczą się poprzez działania. Wnioski z ewaluacji wykorzystywane są podczas planowania kolejnych wspólnych przedsięwzięć.

Lubelskie
Partnerstwo
na Rzecz
Dostępności

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens** fund

Projekt „Lubelscy Liderzy Dostępności na START”
realizowany z dotacji programu Aktywni Obywatele
– Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG

